

Proč kantoři odcházejí?

Jedna z věcí, která momentálně rodiče nejvíce zajímá, je dozvědět se, proč učitelky z naší ZŠ odcházejí. Nejde ale jenom o současné odchody, ale i minulé. Existují kromě osobních důvodů (stěhování, věk, lepší práce...) i jiné? Které? V Oku č. 6 jsme přinesli rozhovor s pí učitelkou Konrádovou, bývalou učitelkou naší ZŠ. Z rozhovoru bylo patrné, že ve škole něco není v pořádku. Ona sama ze školy musela odejít. V minulosti jsem osobně mluvil s několika dalšími bývalými učitelkami a pracovníky školy, ale odvahu promluvit veřejně o všech důvodech odchodu ze školy nenašly. Nedávno opustila základní školu pí učitelka Howe, jejíž příběh jsme v minulých číslech částečně sledovali. Požádal jsem o rozhovor ji:

Jaké důvody Vás vedly k odchodu ze ZŠ?

Nespokojenost s prostředím, kde se lidé nesnaží přemýšlet o své práci dál, než jen tak, aby si splnili své základní povinnosti (často pouze formální - napíši známky, odvykládám látku, víc nic až na nějaký povinný výlet či školu v přírodě...). Navíc nemohu pracovat s kolegy, kteří lžou a manipulují - například tvrdí, že kvůli mně odešly ze školy dvě dívky, což není pravda, nebo že jsem se s předchozí školou soudila. Ani to není pravda. Prostě si vymýšlí. A pak, přestěhovala jsem se. Ale až poté, co jsem vzdala možnost dobře pracovat na této škole.

Je pravda, že jste při práci na školním časopisu manipulovala pracemi žáků?

Ne. Žáci psali buď samostatně a své práce mi poslali emailem (mám je uložené), nebo psali ve škole při hodinách slohu. Všechny práce byly uveřejněny se souhlasem autorů uveřejnit svůj podpis. Povídka pod pseudonymem Johnny Pěnkava vznikla jako reflexe nad diskusemi se žáky a vlastním pozorováním toho, jak žáci vidí učitele. Byla to vlastně taková kolektivní práce, kterou potom jeden člověk sestavil. Ovšem pocity a názory žáků jsou učitelům nepříjemné, a než by si připustili, že se tak žáci mohou cítit, tak raději někoho nařknou z manipulace.

Proč už časopis dál nepokračuje?

Časopis i žákovský parlament může úspěšně fungovat pouze tehdy, pokud učitelé berou žáky a jejich orgány (parlament, časopis) partnersky, pokud žáci mají důvěru, že se učitelé budou jejich názory a pocity zabývat. Pokud mají žáci zkušenost, že jejich názory jsou bagatelizovány či zesměšňovány až trestány, pak nic psát nebudou, parlament bude jen formalitou, která žáky nudí a rozčiluje, protože situaci žáků a jejich pocit zmaru nezmení.

Je pravda, že vy nemáte u dětí takový respekt jako učitelé s dlouholetou praxí?

Co je to respekt? Já nestojím o respekt vyplývající hlavně z povinnosti, ze zastrahování. Od dětí slyším, že učitelé si vynucují poslušnost křikem, hrozbami, nadávkami, dokonce fyzickým napadáním, děti se jich bojí. Kam takové vzdělání může vést? Takto získaný „respekt“, takové „vzdělání“ odsuzují jako porušování práv dětí.

Jakou cestu tedy volíte vy?

Vzájemný respekt. Respektuji, že dítě může mít své potřeby, své individuální zájmy a nikdo nemá právo ho nutit dělat něco, na co není připraveno. V dnešní době není potřeba mít v hlavě encyklopedii, v dnešní době (jako ostatně vždy) je možno uspět, pokud máte jasnou, co vás baví, v čem jste dobří, co vás zajímá a pak se v tomto rozvíjet. Pokud dítě, člověk, najde, co ho opravdu baví, naučí se kvůli tomu i spoustu dalších věcí, aniž by ho k tomu někdo musel nedůstojně nutit.

„Nás už propouštějí. Konečně budeme moci poznat myšlenky i praxi J. A. Komenského.“

Proč podle vás nejde takovou změnu u nás uskutečnit?

Učitelé si příliš zakládají na tom, že oni jediní mají patent na to, co je potřeba, co budou děti v životě potřebovat. Navíc učí způsobem, který je pro děti příliš pasivní, příliš nudný a diskriminační. Rodiče nemají čas se nad věcmi opravdu zamyslet a uvědomit si, že škola, ve které se děti nudí, kde se necítí dobře, není místem, kde by se opravdu dobře mohly připravit na život. A protože si rodiče něčím podobným prošli a přežili to (i když s následky, které si ani neuvědomují), mávnou na nářky svých dětí rukou a řeknou, že to prostě musí také přežít, že vysvědčení je důležité pro přijímačky, pro další studium, maturitu. Vlastně rodiče odkládají skutečný život, skutečné učení až po tom, co jejich dítě školu ukončí. Já rodiče chápu: chtějí pro své děti kvalitní vzdělání. Bohužel pokud děti učení nebaví, žádný dril jim kvalitu nezajistí. A pokud rodiče své děti nebrání, nevyžadují to nejlepší vzdělání, pak se situace nezlepší, protože učitelé vědí, že si mohou dělat, co chtějí. Pokud není zájem od rodičů, od zřizovatele, od vedení školy, učitelé sami se měnit nebudou. Budou si chtít obhájit to své příjemné teplíčko, které je nenutí na sobě něco měnit.

Jsou učitelé v náhledu na fungování školy jednotní, nebo zde dochází ke generačnímu střetu, kdy služebně i věkově starší učitelé odmítají změnit zavedenou praxi a zkoušet nové učební postupy?

Neznám dobře situaci na I. stupni. Na II. stupni jsou učitelé jednotní, žádné generační střety nevidím. Jádro učitelského kolektivu na II. stupni je tak předsvědčeno, že jejich způsoby a metody

jsou ty nejefektivnější, že přichází noví učitelé se buď podřídí (v podstatě rádi), nebo odejdou. Odešlo hodně mladých učitelů, o kterých jsem slyšela od dětí, ale jménem si pamatuji pouze paní učitelku Bracháčkovou, kterou jsem kontaktovala a která mi potvrdila, že odešla ze školy i ze školství, protože ve škole nic změnit nešlo a ona nechtěla skončit jako člověk, který nemá rád děti.

Cítila jste u vedení školy snahu o nějakou změnu, nebo spíše docházelo k udržení status quo za každou cenu?

Rozhodně necítila. Podle mne vedení nezajímá, jak se děti cítí. Chce pouze disciplínu, slepou poslušnost a dále ukazovat své úspěchy, které často ani nejsou dílem školy, ale přirozeného talentu dětí. Vedení školy absolutně nemotivuje ke změně náhledu na učitelkou práci, nemá zájem o dialog s učitelem, který se zamýšlí nad tím, proč děti škola nebaví, a chce přijít na to, jak je toto možné zlepšit. Raději kryje učitele, kteří neváhají na děti křičet, nadávat jim do hovad a ptát se jich, proč se chovají jako debilové. Takové podmínky, myslím, odradí od lásky k učení mnoho lidí, nejen dětí. Vinu pak škola svaluje na rodiče, kteří prý neumí své děti vychovat.

A řvala na něj: „Drž hubu, debile!“

Je současné vedení školy schopno změnit školu ve školu moderní a přátelskou vůči dětem?

Věřím, že každý se může změnit. Bylo by i načas po všech přehmatech, které už paní ředitelka způsobila. Překážkou je, že se všichni učitelé navzájem podporují v názoru, že chyba není na jejich straně.

Myslíte, že je v podmínkách naší školy vůbec možné uvažovat o nějaké formě vzdělávání, jako například ve svobodné škole Summerhill?

Pokud by vedení prošlo zázračnou proměnou a dostalo na školu mnoho učitelů s otevřenou myslí, pokud by rodiče takovou formu učení podpořili, pak by to samozřejmě možné bylo. Velikost školy podle mne překážkou není. Všem dětem to moc přeji a tímto je srdečně zdravím a přeji krásné prázdniny.

Děkuji za rozhovor a přeji Vám více radosti z dalšího pracovního pokračování. Škoda jen, že tentokrát již mimo školství.

Petr Duchek